

Praktikuppgift 2
Ett ärendes gång

Case Study

Värmlands smarta specialiseringsstrategi - från samråd till påverkan

Paula Holst
Politics kandidat
Karlstads universitet
VT-17

Innehållsförteckning

1. Bakgrund	3
1.1 Smart specialisering.....	3
1.2 Samråd	4
2. Värmlands smarta specialiseringsstrategi	4
3. Region Värmland European Office.....	5
3.1 Strukturfondspartnerskapet.....	6
4. Från samråd till påverkan	6

1. Bakgrund

Region Värmland European Office arbetar regelbundet med att bevaka Värmlands intressen i Europeiska unionen. Detta innebär en rad olika uppgifter, däribland påverkansarbete.

Påverkansarbetet sker dagligen genom mindre och större insatser som att delta i nätverk, bevaka seminarier och anta positioner gällande viktiga policyområden. På så sätt kan Region Värmlands röst bli hörd genom olika kanaler för att tidigt vara med i påverkansprocessen som i vissa fall pågår långt innan förslaget myntats. När EU-kommissionen börjar arbeta på ett nytt politiskt initiativ eller vill ändra gällande lagstiftning hämtas synpunkter och information in från ett stort antal olika aktörer, vilka kan vara allt från offentlig och privat sektor till organisationer, nätverk, privatpersoner, experter samt alltid EU:s egna remissinstanser. Därefter kan ett förslag börja utarbetas med den inhämtade informationen som underlag.¹

1.1 Smart specialisering

EU-kommissionens sammanhållningspolitik syftar till att minska skillnaderna mellan regioner i Europa för att säkerställa tillväxt genom hela Europa. Strukturfonderna är de huvudsakliga verktygen för att implementera policyn och det är inom detta ramverk som Smart Specialisering introducerades.² För att få del av finansiering från Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) krävs att regionen utvecklar en Smart Specialiseringsstrategi (RIS3).³ Forskning och innovation är en av de viktigaste prioriteringarna i 2014-2020-planen för en reformerad regionalpolitik, eftersom innovation är grundläggande för att kunna tillföra den dynamik som behövs för ekonomisk tillväxt och för att skapa fler och bättre jobb. Smart specialisering innebär därmed att en region identifierar områden där regionen har potential att utmärka sig och därefter bestämmer ett begränsat antal prioriteringar baserat på sina egna styrkor och komparativa fördelar där det finns störst potential för en bestående effekt. Strategin hjälper på så sätt regionerna att hitta sin innovationspotential och därefter fokusera på utvalda aktiviteter inom de valda områdena som ger högre mervärde och större

¹ http://ec.europa.eu/info/law/contribute-law-making_sv

² <https://ec.europa.eu/jrc/en/research-topic/smart-specialisation>

³ http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/sv/displayFtu.html?ftuld=FTU_5.1.2.html

konkurrenskraft.⁴ En Smart Specialiseringsplattform (S3P) har inrättats för att vägleda och hjälpa medlemsländer och regioner att utveckla, implementera och se över sina RIS3 strategier.⁵

1.2 Samråd

EU-kommissionen ber regelbundet allmänheten och andra berörda parter att lämna in synpunkter som underlag för utformandet av förslag och initiativ – detta kallas samråd. Generaldirektoratet för regional-och stadspolitik inledde den 21 december 2016 ett offentligt samråd kring smart specialisering för att samla in synpunkter och förslag för att förstå utmaningarna och identifiera goda exempel från de olika aktörer och regioner som använt strategin. Syftet med samråd är att få in underlag för att i detta fall utveckla smarta specialiseringsstrategiernas viktiga roll i forsknings-och innovationsdriven tillväxt. Samrådet stängde den 24 mars 2017.⁶ Resultatet av samrådet kommer att offentliggöras av EU-kommissionen i maj 2017 i samband med ett meddelande om smart specialisering, och även ingå i den sjunde sammanhållningsrapporten planerad för hösten 2017.

2. Värmlands smarta specialiseringsstrategi

Värmlands forsknings-och innovationsstrategi för smart specialisering 2015-2020 antogs av regionstyrelsen under våren år 2015 och innefattar 6 prioriteringar:⁷

- Värdeskapande tjänster
- Skogsbaserad bioekonomi
- Digitalisering av välfärdstjänster
- Avancerad tillverkning och komplexa system
- Naturen, kulturen och platsens digitaliserade upplevelser
- Systemlösningar med solel

⁴http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panorama/pdf/mag44/mag44_sv.pdf

⁵ <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/home>

⁶ http://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2016/12/21-12-2016-have-your-say-in-the-public-consultation-on-the-smart-specialisation-approach-for-growth-and-jobs-in-europe

⁷ <http://www.regionvarmland.se/wp-content/uploads/2015/03/VRIS3-150522.pdf>

Varje prioritering presenteras med vision och implementeringsplan för att nå visionen. Hela strategin har även utarbetats med ambitionen att skapa en genusintegrerad forsknings- och innovationsstrategi för att bidra till mer jämställda företag och branscher, vilket i sin tur leder till bättre lönsamhet och en mindre könssegregerad arbetsmarknad.⁸ Målet är att strategin ska ha betydelse för alla nyckelgrupper som arbetar med innovation inom Värmlands prioriterade områden, men även för aktörer på andra håll i Sverige och Europa.

Region Värmland och Karlstads universitet driver tillsammans det som fått namnet Akademin för smart specialisering, vilket är en plattform som ska skapa mer nytta av forskningen för det värmländska näringslivet, landstinget och kommunerna i syfte att stärka de värmländska forskningsmiljöerna.⁹ Akademin för smart specialisering är en viktig del av Värmlandsstrategins genomförande och stärker de prioriterade områdena genom att fungera som en mötesplats för forskare, företag, samhällsaktörer och entreprenörer. Ett av akademiens mål handlar om att forskningens kvalitet ska öka och därmed öka möjligheten för mer externa medel till universitetet.

3. Region Värmland European Office

Då den smarta specialiseringsstrategin är ett begrepp och senare EU-initiativ som utvecklades i Bryssel är området en viktig del av arbetet för Region Värmlands Brysselkontor. Region Värmland European Office bevakar området för smart specialisering för att inhämta information till regionen som är viktig i det fortsatta utvecklandet av strategin men även för att ha möjlighet att påverka i vilken riktning området rör sig på europeisk nivå genom olika nätverk och organisationer. RIS3 strategin är inte enbart en strategi för att genomföra regionalfondsprogrammen (ERUF), utan även för att hitta potentiella samarbetspartners i projekt och ta del av regionala utbyten och erfarenheter med andra regioner. Genom den smarta specialiseringsstrategin profileras regionerna efter bäst innovationspotential vilket leder till större utbyte i samarbete med regioner med liknande identifierade områden. Strategin kan även användas för att påverka den regionala och den nationella politiken och underlätta deltagande i andra Europaprogram som Interreg (European territorial Cooperation), europeiska socialfonden och forsknings- och innovationsprogrammet Horisont 2020.

⁸ <http://www.regionvarmland.se/wp-content/uploads/2015/03/VRIS3-150522.pdf> (s.7)

⁹ <https://www.kau.se/samverkan/samverkan-pa-universitetet/goda-exempel/akademin-smart-specialisering>

3.1 Strukturfondspartnerskapet

Strukturfondspartnerskapet Norra Mellansverige har till uppgift att se till att de EU-medel som är avsatta för regionen används på bästa sätt i syfte att utveckla regionen och öka dess konkurrenskraft, entreprenörskap samt sysselsättning. Strukturfondspartnerskapet Norra Mellansverige består av region Gävleborg, region Dalarna och region Värmland och har valda företrädare för programperioden 2014-2020 från de olika regionerna i styrelsen.¹⁰ Även representanter från arbetsmarknadens parter, länsstyrelserna, universiteten, näringslivet, försäkringskassan, arbetsförmedlingen och intresseorganisationer är med i partnerskapet. En huvuduppgift för partnerskapet är att prioritera bland ansökningar till de regionala strukturfondsprogrammen samt till det nationella socialfondsprogrammet.

4. Från samråd till påverkan

Genom Brysselkontorets omvärldsbevakning uppmärksammades samrådet för smart specialisering. Brysselkontoret kontaktar därefter relevant strateg på Region Värmland, vilket i detta fall gäller Region Värmlands forskningsstrateg. Forskningsstrategen föreslog att samrådet skulle utföras inom strukturfondspartnerskapet Norra Mellansverige, där det bestämdes att alla tre regioner inom partnerskapet svarar på enkäten till samrådet själva, men utformar ett gemensamt positionspapper. Brysselkontoret sköter under framtagandet av positionspappret omvärldsbevakning och deltagande i relevanta nätverk, i detta fall nätverk ERRIN (European Regional Research and Innovation Network). ERRIN är ett forum för regioner i Europa att arbeta tillsammans i olika tematiska arbetsgrupper, en av dessa är gruppen för smart specialisering där Region Värmland är aktiv.¹¹

ERRIN:s arbetsgrupp hade möte med EU-kommissionens företrädare för smart specialisering, Jan Larosse, i januari 2017 där det beslutades att nätverket skulle ta fram ett eget positionspapper samt tillsätta en arbetsgrupp för detta. På så sätt kan medlemsregionerna vara med att påverka ett positionspapper som blir än mer slagkraftigt då flertalet regioner står bakom det. Region Värmland och Central Sweden som båda är en del av

¹⁰ <https://tillvaxtverket.se/eu-program/norra-mellansverige/strukturfondspartnerskapet-norra-mellansverige.html>

¹¹ <http://www.errin.eu/workinggroups/smart-specialisation>

strukturfondspartnerskapet Norra Mellansverige deltar i arbetsgruppen. ERRIN:s deadline för medlemmarna att skicka in ett utkast på sina egna regioners positionspapper var den 17 februari 2017. Dessa fungerade därefter som utgångspunkt i diskussionerna om vad ERRIN skulle betona i nätverkets eget positionspapper.

Inom strukturfondspartnerskapet Norra Mellansverige utsågs en ansvarig projektledare att utforma och skriva positionspappret. Projektledaren sammanställer ett utkast som cirkulerar i arbetsgruppen inom partnerskapet för att ge feedback. Därefter behandlas det som inkommit för att utmytna i ett färdigt positionspapper som ska antas av de ansvariga politikerna innan de skickas ut offentligt. Forskningsstrategen för Region Värmland presenterade positionspappret för regionstyrelsen i Region Värmland och här sker samma process i övriga regioner inom partnerskapet.

Den 22 februari träffades ERRIN:s arbetsgrupp för framtagandet av S3 positionen där Central Sweden, som representerar Norra Mellansverige, deltog och lyckades influera diskussionerna vilket ledde till att region Dalarna och region Värmland specifikt nämndes i fotnoter i positionen. Den 1 mars bjöd nätverket in till en ”hearing” där ERRIN:s positionspapper på smart specialisering diskuterades med medlemmarna och antogs. Nätverket bjöd till detta tillfälle in Norra Mellansverige att presentera partnerskapets positionspapper vilket resulterade i konkret påverkan av ERRIN:s positionspapper till följd av den presenterade positionen av Norra Mellansverige under hearingen. Norra Mellansverige lyckades genom sin presentation få in en skrivelse om att RIS3 strategierna bör genomsyras av ett genusperspektiv. Vid sammanträdet avslutades överlämnades Norra Mellansveriges positionspapper till EU-kommissionens företrädare Jan Larosse.

Den 16 mars 2017 skickades Norra Mellansveriges positionspapper elektroniskt till EU-kommissionen tillsammans med ERRIN:s positionspapper. Utöver detta svarade alla tre regioner på enkäten till samrådet och inkluderar en webblänk till det signerade pappret. Region Värmland och Central Sweden har gjort en artikel om Norra Mellansveriges position och publicerat de signerade positionsapparna offentligt på respektive hemsida.¹²

¹² <http://www.regionvarmland.se/2017/03/21/norra-mellansveriges-svar-pa-samradet-om-smart-specialisering/>